

OBJAWY ZABURZEŃ INTEGRACJI SENSORYCZNEJ U DZIECKA

Artykuł przygotowała mgr Katarzyna Kozielska – logopeda i terapeuta integracji sensorycznej.

Objawy dysfunkcji integracji sensorycznej

- nadpobudliwość psychoruchowa
- deficyty uwagi
- problemy z zachowaniem
- opóźniony rozwój mowy
- słaba koordynacja ruchowa

Objawy zaburzeń układu przedsionkowego

- trudności z określeniem podobieństw i różnic w słowach
- ze skupieniem uwagi na głosie nauczyciela bez rozpraszania się innymi dźwiękami z otoczenia
- z wykonywaniem poleceń
- z czytaniem

Dziecko z zaburzeniami układu przedsionkowego ma problemy z podstawowymi umiejętnościami wzrokowymi, myli litery, cyfry, czyta na odwrót, nieprecyzyjnie sięga po przedmioty, ma trudności z układaniem puzzli, rysowaniem, aktywnościami wymagającymi koordynacji oko-ręka, z wchodzeniem i schodzeniem po schodach, jest zagubione w przestrzeni.

Planowanie ruchu – dziecko nie potrafi zapamiętać uczucia konkretnego ruchu, nie potrafi generalizować wrażeń z nabytej umiejętności do planowania i wykonania niewiele różniącej się nowej aktywności. To duża i mała motoryka oraz prakcja oralna.

Objawy obronności dotykowej

- dziecko nie lubi być dotykane, przytulane
- nie lubi dotykać nowych i różnych faktur
- unika używania rąk
- nie lubi zabaw w piasku, malowania dłońmi
- nie lubi lekkiego dotyku, a toleruje stanowczy
- woli dotykać niż być dotykany
- preferuje pewne rodzaje materiałów i ubrań
- nie lubi być rozebrane
- reaguje nadmiernie na niespodziewany dotyk
- chodzi na palcach
- nie lubi chodzić boso
- pociera dotknięte miejsce

- wypluwa jedzenie, odmawia jedzenia pewnych pokarmów
- nie lubi mycia twarzy, czesania, obcinania włosów, mycia zębów, obcinania paznokci, kąpieli, mycia głowy, czyszczenia uszu i nosa

Objawy zaburzenia dotyku – podwrażliwość

- może mieć obniżoną wrażliwość na dotyk
- skaleczyć się, uderzyć i nie zauważyć tego
- nie zauważyć, że zostało dotknięte
- domagać się by je dotykać, lubi gwałtowne zabawy
- domagać się, by je rozebrać
- nie reagować na bodziec dotykowy
- często nie zauważać, że się uderzyło
- nie reagować na ból fizyczny
- bardzo często wkłada ręce i przedmioty do buzi
- siada na dłoniach, stopach
- preferuje ciężkie przedmioty i twarde
- nie zauważa, że upuściło trzymany przedmiot
- ma słabą świadomość własnego ciała

Praksja czyli planowanie ruchu.

Dyspraksja jest to trudność w zrozumieniu (zaplanowaniu co zrobić kolejno) i wykonaniu czynności ruchowych (jak to zrobić?) w sposób płynny, automatyczny, skoordynowany, ekonomiczny, w prawidłowej kolejności od początku do końca. Szczególnie uwidacznia się podczas wykonywania czynności po raz pierwszy. Większość osób intuicyjnie szybko pojmuje jak poruszać się lub manipulować przedmiotem. Osoba dyspraktyczna potrzebuje dokładnej instrukcji i więcej czasu na naukę.

Objawy dyspraksji

- niezdarność
- tendencja do przewracania się
- trudności z konstruktywnymi grami manipulacyjnymi
- słabe umiejętności małej motoryki
- problem z pisaniem
- trudności z aktywnościami wymagającymi wyczucia czasu i sekwencyjności
- trudności z imitacją ruchów
- problemy z oburęczną koordynacją ruchową

Objawy niepewności grawitacyjnej – nadwrażliwość układu przedsionkowego

- odczuwa nienaturalny lęk przed upadkiem lub wysokością
- nie lubi przebywać głową w dół, np. podczas fikołków
- nie lubi zabaw na placu zabaw
- unika zeskakiwania z wyższej powierzchni na niższą
- wyjątkowo wolno wykonuje nietypowe ruchy, np. wsiadanie do samochodu, wchodzenie lub schodzenie z górki
- potrzebuje dużo czasu by opanować wchodzenie i schodzenie ze schodów, korzysta z poręczy częściej niż inne dzieci
- unika wspinania się

Objawy wskazujące na zaburzenia posturalno-oczne

- problemy z czytaniem, pisaniem, matematyką
- ruchy są niezgrabne, często potyka się, przewraca częściej niż inne dzieci, nie potrafi asekurować się przed upadkiem
- nie lubi gier zespołowych i zabaw ruchowych, ma trudności z łapaniem piłki, chodzeniem po drabinkach lub równoważniach
- nie ma dominacji rąk
- podczas nauki pisania odwraca litery (d,b,p,g) częściej niż inne
- ma problemy z przepisywaniem z tablicy, gubi litery, sylaby
- przy stole często podpira głowę
- trudno znosi stres i jest często sfrustrowane
- nie akceptuje siebie

Objawy zaburzeń obustronnej integracji i sekwencyjności

- obniżona obustronna koordynacja
- trudności z rozróżnianiem stron prawa-lewa
- unikanie przekraczania linii środkowej ciała
- niewykształcona w pełni lateralizacja – podskoki, lajkonik, pajace

Objawy zaburzeń percepcji wzrokowej

- nie radzi sobie z budowaniem klocków
- ma problemy z układaniem puzzli
- niechętnie wchodzi i schodzi ze schodów
- łatwo się gubi, ma trudności ze znalezieniem drogi
- nie lubi być w nowych miejscach
- ma trudności z rysowaniem, pisaniem
- ma trudności z rozpoznawaniem podobieństw i różnic
- ma trudności z zobaczeniem, wyodrębnieniem szczegółów z tła
- nie mieści się w liniaturze

Objawy zaburzeń percepcji słuchowej

- trudności z identyfikacją głosów lub rozróżnianiem dźwięków, np. kos-kosz
- trudności ze skupieniem uwagi na jednym dźwięku
- reaguje negatywnie na głośne, nagłe, wysokie dźwięki
- trudności z uwagą, rozumieniem lub zapamiętywaniem tego, co słyszy, może nieprawidłowo interpretować polecenia, prosić o powtórzenie, może być w stanie wykonać tylko jedno lub dwa proste polecenia w sekwencji
- trudności z werbalizacją myśli
- mówi nie na temat
- trudności z płynnym odpowiadaniem na pytania i polecenia
- ubogi zasób słów i użycie prostego języka
- trudności z rytmem i śpiewaniem w tonacji
- trudności z wyraźną artykulacją

Przetwarzanie sensoryczne w okolicy oralnej – objawy zaburzeń

Zbyt mała reaktywność na bodźce dotykowe, czuciowo-ruchowe

- preferowanie pokarmów twardych
- tendencja do nadmiernego napełniania ust
- nadmierne ślinienie
- jedzenie w sposób niechlujny
- gryzienie przedmiotów
- zgrzytanie zębami

Zbyt duża reaktywność na bodźce dotykowe, czuciowo-ruchowe

- unikanie papkowatego pokarmu
- odruch wymiotny na pokarm
- tolerancja picia wody, ale nie soków i innych napojów
- tolerancja własnych palców w buzi, ale nie szczoteczki do zębów
- otwarta buzia w trakcie jedzenia w celu uniknięcia jego obróbki.

Bibliografia:

C. Kranowitz – Nie-zgrane dziecko w świecie gier i zabaw

B. Odowska – Szlachcic, B. Mierzejewska – Wzrok i słuch – zmysły wiodące w uczeniu się w aspekcie integracji sensorycznej

R. Borowiecka – Dziecko w równowadze.